

คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ

Economic and Social Council

Distr.: General

19 มิถุนายน 2558

ภาษาเดิม: อังกฤษ

Advance unedited version

คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Committee on Economic, Social and Cultural Rights)

ข้อสังเกตเชิงสรุปเกี่ยวกับรายงานตามระยะฉบับที่หนึ่งและสองของประเทศไทย*

1. คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมพิจารณารายงานการปฏิบัติงานฉบับที่หนึ่งและฉบับที่สองของประเทศไทย ตามมติการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights - ICESCR) (E/C.12/THA/1-2) ในการประชุมครั้งที่ 28 ถึงครั้งที่ 30 (E/C.12/2015/SR.28, 29 และ 30) ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 4 และ 5 มิถุนายน 2558 และได้รับรองรายงานในการประชุมสมัยที่ 50 เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2558 ต่อไปนี้เป็นข้อสังเกตเชิงสรุป

ก. อารัมภบท

2. แม้จะเสียใจกับการส่งรายงานที่ล่าช้าค่อนข้างมาก คณะกรรมการก็ยินดีกับรายงานการปฏิบัติงานฉบับแรกและฉบับที่สองที่รัฐภาคีได้จัดส่งมา พร้อมกับรายงานการชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมในการตอบคำถามตามประเด็นต่าง ๆ (E/C.12/THA/Q/1-2/Add.1) เอกสารหลักของรายงานประเทศ (Common Core Document) ของรัฐภาคี (HRI/CORE/THA/2012) รวมทั้งการตอบคำถามทางวาจาของคณะผู้แทนคณะกรรมการขอแสดงความขอบคุณสำหรับการอภิปรายและสานเสวนาอย่างสร้างสรรค์ในการประชุมระดับสูงและกับคณะผู้แทนจำนวนมากร่วมกับรัฐภาคี

ข. พัฒนาการเชิงบวก

3. คณะกรรมการยินดีกับการที่รัฐภาคีให้สัตยาบันรับรอง

(ก) พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาสิทธิเด็กว่าด้วยขั้นตอนการร้องเรียน (Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on a communications procedure) ในปี 2555

* รับรองในการประชุมคณะกรรมการสมัยประชุมที่ 55 (1-19 มิถุนายน 2558)

(ข) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities) ในปี 2551 และ

(ค) อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment) ในปี 2550

นอกจากนั้น คณะกรรมการก็ยินดีกับรัฐภาคีที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดัน จัดเตรียม และรับรองปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Human Rights Declaration) ในปี 2555

4. คณะกรรมการยินดีกับการรับรองกฎหมายดังนี้

(ก) พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558

(ข) กฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล พ.ศ. 2557

(ค) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และ

(ง) มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการศึกษาของบุคคลไร้สัญชาติ พ.ศ. 2548

5. คณะกรรมการยินดีกับความพยายามของรัฐภาคีในการส่งเสริมการปฏิบัติตามสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งการรับรอง

(ก) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2557-2561)

(ข) นโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2555-2559 โดยเฉพาะสตรีและเด็ก

(ค) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)

(ง) แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้ (พ.ศ. 2555-2559)

(จ) นโยบายและแผนปฏิบัติการระดับชาติเพื่อขจัดการจ้างงานเด็กที่เลวร้ายสุด พ.ศ. 2542-2557 และ

(ฉ) ยุทธศาสตร์แก้ปัญหาคนต่างด้าวหนีเข้าเมืองทั้งระบบ พ.ศ. 2555

ค. ข้อกังวลและข้อเสนอแนะในประเด็นหลัก

การนำเนื้อหาของกติกาไปบังคับใช้ในประเทศ

6. เนื่องจากระบบกฎหมายแบบทวินิยม (dualist) ของรัฐภาคี ในแง่การยอมรับสนธิสัญญาระหว่างประเทศ คณะกรรมการกังวลว่าที่ผ่านมาไม่ได้มีการนำเนื้อหาของกติกาไปปรับใช้อย่างเต็มที่ในกฎหมายในประเทศของรัฐภาคี และเป็นเหตุให้ไม่สามารถอ้างสิทธิตามกติกาที่ปวงได้ในช่วงการพิจารณาคดีของศาล (ข้อ 2)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีปฏิบัติตามขั้นตอนที่จำเป็น เพื่อประกันให้มีการบังคับใช้เนื้อหาของกติกาอย่างเต็มที่ในระบบกฎหมายในประเทศ รวมทั้งโดยผ่านระบบศาล เมื่อคำนึงถึงการปฏิรูปรัฐธรรมนูญที่เป็นอยู่ คณะกรรมการเชิญชวนให้รัฐภาคีกำหนดให้เนื้อหาของรัฐธรรมนูญให้การยอมรับโดยตรงต่อกติกา ทั้งนี้เพื่อประกันให้สามารถบังคับใช้ได้ในระบบการศาล ทั้งยังเสนอแนะให้รัฐภาคีจัดอบรมเชิงบังคับเพื่อ

ช่วยให้ผู้พิพากษา ทนายความ และบุคลากรในสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้องสามารถทำงานสนับสนุนสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ด้วยเหตุดังกล่าว คณะกรรมการจึงขอให้รัฐภาคีใส่ใจต่อเนื้อหาของความเห็นทั่วไปฉบับที่ 9 (2541) ว่าด้วยการนำเนื้อหาของกติกาไปใช้ในประเทศ

สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

7. คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับความบกพร่องเชิงสถาบันของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ทั้งนี้เป็นการค้นพบจากการตรวจสอบของคณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศของสถาบันแห่งชาติเพื่อสนับสนุนและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (International Coordinating Committee of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights - ICC) ทั้งในแง่ของความเป็นอิสระและกระบวนการสรรหากรรมการ ซึ่งยังเป็นปัญหาที่ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเต็มที่ (ข้อ 2)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีปฏิบัติตามมาตรการทั้งทางกฎหมายและอื่น ๆ ที่จำเป็น รวมทั้งการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของ ICC ทั้งนี้เพื่อประกันให้ กสม. เป็นหน่วยงานอิสระอย่างเต็มที่และมีทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ให้สอดคล้องกับหลักการกรุงปารีส (Paris Principles) ทั้งยังเสนอแนะต่อไปว่ารัฐภาคีควรกำหนดเงื่อนไขที่จำเป็นเพื่อให้ กสม. สามารถปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่อย่างเต็มที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และการคุ้มครองผู้เสียหายจากการละเมิดสิทธิเหล่านี้

การทุจริต

8. คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับรายงานที่ระบุถึงการทุจริตซึ่งเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและแพร่หลาย แม้จะมีการใช้มาตรการของรัฐภาคี และผลกระทบร้ายแรงที่มีต่อการเข้าถึงสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ข้อ 2)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคี:

- (ก) แก้ไขสาเหตุที่รากเหง้าของการทุจริต โดยให้ถือเป็นประเด็นเร่งด่วน
- (ข) เพิ่มประสิทธิภาพของมาตรการด้านกฎหมาย เจริญโครงสร้างและเชิงนโยบายเพื่อแก้ปัญหาการทุจริตในทุกระดับและทุกภาคส่วน
 - (ค) ประกันให้มีการคุ้มครองผู้เสียหายจากการละเมิดสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริต และการคุ้มครองทนายความ รวมทั้งผู้เปิดโปงข้อมูลและพยานในคดีการทุจริต
 - (ง) ทำโครงการรณรงค์เกี่ยวกับผลกระทบร้ายแรงของการทุจริตที่มีต่อการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อการบรรลุซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และ
 - (จ) จัดประเมินผลกระทบของมาตรการที่ดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

สิทธิของชนพื้นเมือง

9. คณะกรรมการแสดงข้อกังวลเกี่ยวกับการที่รัฐภาคีไม่รับรองสถานภาพของชนพื้นเมือง (ข้อ 1.2) ในระหว่างที่มีการปฏิรูปรัฐธรรมนูญอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการเชิญชวนให้รัฐภาคีทบทวนจุดยืนและให้การรับรองสถานะทางกฎหมายและทางการเมืองต่อชนพื้นเมืองซึ่งจำแนกสถานภาพตนเองเช่นนั้น คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีประกันสิทธิของชนพื้นเมืองในการครอบครอง ใช้ประโยชน์ ควบคุม และ

พัฒนาที่ดิน อาณาบริเวณและทรัพยากรซึ่งพวกเขามีสิทธิครอบครอง อยู่อาศัย หรือใช้ประโยชน์ หรือได้มาตามหลักจารีตประเพณี คณะกรรมการยังสนับสนุนให้รัฐภาคีพิจารณาให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาองค์การแรงงานโลกฉบับที่ 169 เกี่ยวกับชนพื้นเมืองและชนเผ่า

ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ

10. คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับ

- (ก) การไม่ยอมรับสิทธิตามจารีตของชนชาติพันธุ์กลุ่มน้อยในการครอบครองที่ดินของบรรพชน และทรัพยากรธรรมชาติ และการที่ดินกระจุกตัวและถูกครอบครองโดยประชาชนเพียงกลุ่มเล็ก ๆ เท่านั้น
- (ข) ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามนโยบายการอนุรักษ์ป่า โดยเฉพาะคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 64/2557 และ 66/2557 ในปี 2557 ซึ่งส่งผลให้เกิดการทำลายพืชผลและการบังคับโยกย้าย และ
- (ค) ผลกระทบร้ายแรงของโครงการด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งโครงการขนาดใหญ่ อาทิ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ซึ่งกระทบต่อการเข้าถึงสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องและการขาดกลไกและการปรึกษาหารืออย่างมีส่วนร่วม รวมทั้งการที่บุคคลและชุมชนซึ่งได้รับผลกระทบสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างจำกัด (ข้อ 1.2, 2, 11, 12 และ 15)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีปฏิบัติตามขั้นตอนทั้งปวงที่จำเป็นรวมทั้งการแก้ไขกฎหมายและกรอบนโยบาย ทั้งนี้เพื่อ

- (ก) ขจัดอุปสรรคที่ขัดขวางการเข้าถึงสิทธิตามจารีตของปัจเจกและชุมชนของชนชาติพันธุ์กลุ่มน้อย ในการเข้าถึงที่ดินของบรรพชน และการใช้มาตรการที่เป็นผลเพื่อประกันสิทธิการครอบครองที่ดินโดยไม่มีการแยกแยะ ทั้งนี้เพื่อประกันให้มีการเข้าถึงที่ดินและที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอสำหรับบุคคลทุกคน
- (ข) ประกันให้มีการใช้วิธีไต่สวนเป็นมาตรการสุดท้ายเท่านั้น และบุคคลที่ถูกบังคับโยกย้ายออกจากพื้นที่ต้องได้รับค่าชดเชยอย่างเพียงพอ และ/หรือได้รับการจัดสรรที่ดินใหม่ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความเห็นทั่วไปของคณะกรรมการ ฉบับที่ 4 (2534) เกี่ยวกับสิทธิการมีที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอ และฉบับที่ 7 (2540) ว่าด้วยการไต่สวน และ
- (ค) ใช้แนวทางสิทธิมนุษยชนสำหรับโครงการพัฒนา รวมทั้งการกำหนดกลไกอย่างมีส่วนร่วมเพื่อประกันว่าจะไม่มีการตัดสินใจใด ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงทรัพยากรโดยไม่มี การปรึกษาหารือกับบุคคลและชุมชนที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ทั้งนี้โดยมุ่งให้เกิดการให้ความยินยอมที่เป็นอิสระ ล่วงหน้า และเกิดจากความเข้าใจ

กำหนดเงื่อนไขที่สนับสนุนการทำงานของภาคประชาสังคม

11. คณะกรรมการแสดงข้อกังวลเกี่ยวกับรายงานการบังคับบุคคลให้สูญหายและการสังหารนักเคลื่อนไหวด้านสิทธิในที่ดินและสิ่งแวดล้อม โดยคนร้ายมักกลายนวลพื้นผิ

คณะกรรมการกระตุ้นรัฐภาคีให้นำมาตรการทั้งปวงที่จำเป็นมาใช้ เพื่อคุ้มครองผู้ทำงานด้านสิทธิมนุษยชน รวมทั้งผู้ที่ปกป้องสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ให้ปลอดภัยจากการข่มขู่ คุกคาม และสังหาร และประกันให้มีการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

บริษัทข้ามชาติและหน่วยงานธุรกิจอื่น ๆ

12. คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับการขาดกรอบกำกับดูแลเพื่อประกันให้บริษัทซึ่งจดทะเบียนหรือมีสำนักงานใหญ่ในเขตอำนาจศาลของรัฐภาคี ต้องเคารพอย่างเต็มที่ต่อสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในการดำเนินงานในต่างประเทศ (ข้อ 2.1)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีกำหนดกรอบกำกับดูแลอย่างชัดเจน โดยมีเป้าหมายเพื่อประกันให้บริษัทซึ่งจดทะเบียนหรือมีสำนักงานใหญ่ในเขตอำนาจศาลของรัฐภาคี ต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมายได้กรณีที่มีการทำโครงการในต่างประเทศและส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะโครงการพัฒนาข้ามพรมแดน นอกจากนี้ รัฐภาคีควรคำนึงถึงพันธกรณีของตนตามกติกาในระหว่างการเจรจาความตกลงระหว่างประเทศเหล่านี้ คณะกรรมการขอให้รัฐภาคีสอนใจเกี่ยวกับถ้อยแถลงว่าด้วยพันธกรณีของรัฐภาคีที่เกี่ยวข้องกับภาคส่วนของบริษัทและสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (E/2012/22-E/C.12/2011/3, annex VI, section A)

การไม่เลือกปฏิบัติ

13. คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับการที่รัฐภาคีไม่มีกฎหมายต่อต้านการเลือกปฏิบัติอย่างเป็นองค์รวม (ข้อ 2)

เมื่อคำนึงถึงความเห็นทั่วไปฉบับที่ 20 (2552) ว่าด้วยการไม่เลือกปฏิบัติและสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีออกกฎหมายต่อต้านการเลือกปฏิบัติที่เป็นองค์รวม โดยให้ครอบคลุมสาเหตุของการเลือกปฏิบัติตามที่ระบุไว้ในข้อสองของกติกา เมื่อคำนึงถึงการปฏิรูปรัฐธรรมนูญที่ดำเนินอยู่ คณะกรรมการมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้รัฐภาคีประกันให้ข้อบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ คุ้มครองสิทธิทั้งปวงตามที่กำหนดไว้ในกติกา และให้เข้าถึงสิทธิเหล่านี้โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ รัฐภาคียังควรประกันการเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ที่เคยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยไม่ให้มีการลดทอนอันเป็นผลจากมาตรการใด ๆ

ผู้ไร้สัญชาติ

14. คณะกรรมการยอมรับถึงความพยายามของรัฐภาคีในการลดปัญหาการไร้สัญชาติ รวมทั้งการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสัญชาติและพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร ซึ่งกำหนดให้มีการรับรองการเกิดในทุกกรณี อย่างไรก็ตาม มีข้อกังวลว่าบุคคลจำนวนมากยังคงไร้สัญชาติ โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้เข้าเมือง ผู้ลี้ภัย และผู้แสวงหาที่พักพิง ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลเหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม คณะกรรมการยังคงกังวลว่ามีเด็กจำนวนมากที่ไม่ได้รับการจดทะเบียนรับรองการเกิดในทางปฏิบัติ และยังมี

ช่องว่างในพระราชบัญญัติสัญชาติ รวมทั้งในแง่สิทธิที่จะได้สัญชาติสำหรับเด็กซึ่งถูกทอดทิ้ง (ข้อ 2, 9-10 และ 12-14)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีปรับปรุงมาตรการต่าง ๆ เพื่อเอื้ออำนวยต่อการแปลงสัญชาติและการสนับสนุนให้ผู้ไร้สัญชาติอยู่ร่วมในประเทศ รวมทั้งการแก้ไขช่องว่างซึ่งยังปรากฏในพระราชบัญญัติสัญชาติ และประกันให้มีการเข้าถึงสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของตน ทั้งยังมีข้อเสนอแนะให้รัฐภาคีให้ภาคยานุวัติต่ออนุสัญญาเกี่ยวกับสถานะของบุคคลไร้สัญชาติ (1954 Convention relating to the Status of Stateless Persons) และอนุสัญญาว่าด้วยการลดสถานะการไร้สัญชาติ (1961 Convention on the Reduction of Statelessness)

ผู้แสวงหาที่พักพิงและผู้ลี้ภัย

15. ในขณะที่ต้องชื่นชมกับความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องของรัฐภาคีในการรับรองผู้ลี้ภัยและผู้เข้าเมืองจากประเทศเพื่อนบ้านจำนวนมาก และความร่วมมืออย่างต่อเนื่องกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees - UNHCR) คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับการไม่มีกรอบกฎหมายโดยรวมเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้แสวงหาที่พักพิงและผู้ลี้ภัย และการขาดขั้นตอนปฏิบัติอย่างเป็นทางการในระดับชาติเพื่อจำแนกสถานภาพผู้ลี้ภัย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงอย่างเต็มที่ซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ข้อ 2)

คณะกรรมการกระตุ้นรัฐภาคีให้แก้ไขกรอบกฎหมายของตน ทั้งนี้เพื่อมุ่งประกันให้มีการคุ้มครองอย่างเหมาะสมต่อผู้แสวงหาที่พักพิงและผู้ลี้ภัย สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศของตนและเพื่อให้สามารถเข้าถึงอย่างเต็มที่ซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม คณะกรรมการสนับสนุนให้รัฐภาคีทบทวนจุดยืนของตนเกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยสถานะของผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494 และพิธีสาร พ.ศ. 2510 (1951 Convention relating to the Status of Refugees and the 1967 Protocol) และให้ความร่วมมือต่อไปกับ UNHCR ในการทำงานประเด็นนี้

16. คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับรายงานว่าผู้เข้าเมืองและผู้ลี้ภัย โดยเฉพาะชาวโรฮิงญาไม่สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือฉุกเฉิน เนื่องจากถูกปฏิเสธไม่ให้จอดเรือเพื่อให้นักขึ้นฝั่ง ส่งผลให้พวกเขาต้องลอยคออยู่ในทะเล (ข้อ 2 และ 10)

คณะกรรมการเรียกร้องรัฐภาคีให้เพิ่มความพยายามเป็นสองเท่า และร่วมมือมากขึ้นในระดับภูมิภาคและนานาชาติ ทั้งนี้เพื่อให้มีการคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทั้งการเข้าถึงน้ำ อาหาร และการรักษาพยาบาลของผู้เข้าเมืองและผู้ลี้ภัยทุกคน ซึ่งเดินทางมาทางเรือ และให้ยุตินโยบายผลักดันเรือออกไป รัฐภาคียังคงร่วมมือกับประเทศในภูมิภาค รวมทั้ง UNHCR สำนักงานข้าหลวงใหญ่ด้านสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Office of the High Commissioner for Human Rights) และหน่วยงานระหว่างประเทศอื่น ๆ เพื่อแก้ไขที่สาเหตุที่เป็นรากเหง้าของการอพยพของผู้เข้าเมืองและผู้อพยพ

ความเท่าเทียมระหว่างชายและหญิง

17. แม้ยอมรับว่ามีการประกาศใช้พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 คณะกรรมการกังวลว่า พรบ.ดังกล่าวยังเปิดโอกาสให้มีการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง ทั้งในแง่การปฏิบัติด้านศาสนาและความมั่นคงแห่งชาติ (ข้อ 3)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ทั้งนี้เพื่อให้สามารถจัดข้อบัญญัติใด ๆ ที่มีการเลือกปฏิบัติ

18. คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับอคติต่อบาทบาททางเพศที่ยังดำรงอยู่ในครอบครัวและสังคม ซึ่งส่งผลให้ผู้หญิงมีบทบาทน้อยทั้งในแง่การเป็นตัวแทนได้รับเลือกตั้งและแต่งตั้งเพื่อเข้าดำรงตำแหน่งทางสาธารณะ และตำแหน่งที่มีอำนาจตัดสินใจทางการเมือง ยังมีการใช้ประเด็นเรื่องเพศเพื่อกีดกันในการทำงานทั้งในแวดวงและแนวราบ และยังมี ความรุนแรงต่อผู้หญิง รวมทั้งความรุนแรงในครอบครัว (ข้อ 3 และ 10)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการเพื่อขจัดอคติต่อบาทบาททางเพศ และประกันให้มีการเข้าถึงอย่างเท่าเทียมซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทั้งของผู้ชายและผู้หญิง ด้วยเหตุดังกล่าว คณะกรรมการจึงขออ้างถึงความเห็นทั่วไปฉบับที่ 16 (2548) เกี่ยวกับสิทธิอันเท่าเทียมระหว่างผู้หญิงและผู้ชายในการเข้าถึงสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทั้งปวง

สภาพการทำงานและหลักประกันสังคม

19. คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับขนาดของเศรษฐกิจนอกระบบในรัฐภาคี และแม้จะมีระบบประกันตนโดยสมัครใจ แต่ยังมีบุคคลจำนวนมากซึ่งทำงานโดยไม่ได้รับการคุ้มครองทั้งด้านกฎหมายและสังคม ทั้งยังกังวลว่าผู้ทำงานบ้านจำนวนมากไม่ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองลูกจ้างทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน เป็นเหตุให้ไม่ได้รับการคุ้มครองด้านต่าง ๆ ทั้งในแง่ค่าจ้างขั้นต่ำ จำนวนชั่วโมงการทำงาน การจ่ายค่าแรงล่วงเวลา และประกันสังคม นอกจากนี้ คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับคนงานเหมาช่วงซึ่งไม่ได้รับการคุ้มครองอย่างเพียงพอตามระเบียบด้านแรงงานและสังคมที่เป็นอยู่ คณะกรรมการกังวลเป็นอย่างยิ่งว่าช่องว่างทางกฎหมายเหล่านี้ส่งผลกระทบอย่างมากโดยเฉพาะต่อผู้หญิงและคนงานข้ามชาติ (ข้อ 3, 7 และ 9)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีนำมาตราการทั้งปวงที่จำเป็นมาใช้ เพื่อลดสัดส่วนของเศรษฐกิจนอกระบบ และเพิ่มโอกาสการจ้างงานของตลาดแรงงานในระบบ ทั้งยังควรดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อประกันให้คนงานทุกคน รวมทั้งคนงานเหมาช่วง คนทำงานบ้าน และคนงานนอกระบบ สามารถเข้าถึงอย่างเต็มที่ซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

การใช้แรงงานบังคับ

20. คณะกรรมการแสดงข้อกังวลเกี่ยวกับการใช้แรงงานบังคับซึ่งยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในรัฐภาคี โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมประมง (ข้อ 6 และ 7)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีปรับปรุงมาตรการเพื่อขจัดแรงงานบังคับให้หมดไป ทั้งนี้รวมถึงการเพิ่มศักยภาพการตรวจแรงงานไปจนถึงการสอดส่องดูแลสภาพการทำงานในเรือประมงอย่างสม่ำเสมอ ทั้งยังควรประกันให้มีการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อนายจ้างที่ละเมิดสิทธิแรงงาน และหากมีการตัดสินลงโทษ ให้มีการกำหนดบทลงโทษอย่างเหมาะสมและปฏิบัติตามอย่างเป็นผล คณะกรรมการยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้รัฐภาคีพิจารณาให้ภาคยานุวัติต่ออนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 188 พ.ศ. 2550 เกี่ยวกับการทำงานในภาคประมง

แรงงานข้ามชาติ

21. คณะกรรมการได้รับข้อมูลจากรัฐภาคีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการจดทะเบียนผู้เข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายทั่วประเทศเมื่อปี 2557 อย่างไรก็ดี คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับรายงานที่นำเสนออย่างสม่ำเสมอว่า มีการปฏิบัติมิชอบและการเอาเปรียบแรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะผู้ที่ทำงานนอกระบบและผู้ที่ทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (ข้อ 7)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีพิจารณาถึงความจำเป็นที่ต้องใช้มาตรการเพิ่มเติม เพื่อประกันให้แรงงานข้ามชาติทั้งปวงไม่ว่าจะมีสถานภาพทางกฎหมายใด ๆ สามารถเข้าถึงการคุ้มครองด้านแรงงานและสังคม และสามารถเข้าถึงระบบยุติธรรมหากมีการละเมิดสิทธิของตน คณะกรรมการยังสนับสนุนให้รัฐภาคีให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกครอบครัว (International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families)

ค่าจ้างขั้นต่ำและช่องว่างของค่าจ้าง

22. คณะกรรมการกังวลว่าค่าจ้างขั้นต่ำที่กำหนดโดยรัฐภาคี ไม่สามารถประกันให้แรงงานและครอบครัวมีสภาพการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมได้ คณะกรรมการยังกังวลเกี่ยวกับความแตกต่างด้านค่าจ้างที่ยังเกิดขึ้นระหว่างแรงงานชายและหญิง (ข้อ 7)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีปฏิบัติตามขั้นตอนทั้งปวงที่จำเป็น เพื่อประกันให้แรงงานทุกคนได้รับค่าจ้างขั้นต่ำ ซึ่งช่วยให้ตนเองและครอบครัวมีสภาพการดำรงชีวิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับข้อ 7 ของกติกา และยังเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อขจัดช่องว่างของค่าจ้างระหว่างแรงงานชายและหญิง

สิทธิด้านสภาพแรงงาน

23. คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับการที่พนักงานในสถาบันการศึกษาของเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐ เจ้าหน้าที่ของ “องค์กรมหาชน” และผู้ที่ไม่ใช่สัญชาติไทย ยังคงไม่มีสิทธิก่อตั้งสหภาพแรงงาน (ข้อ 8)

คณะกรรมการกระตุ้นรัฐภาคีให้ประกันว่าลูกจ้างทุกคนทั้งในหน่วยงานเอกชนและรัฐ มีสิทธิอย่างเป็นทางการที่จะก่อตั้งและเข้าร่วมสหภาพแรงงานอย่างเป็นอิสระ และให้ขยายสิทธิดังกล่าวไปยังผู้ที่ไม่ใช่สัญชาติไทยด้วย เนื่องจากรัฐภาคีมีแรงงานข้ามชาติจำนวนมาก คณะกรรมการเน้นถึงความสำคัญที่ต้องยอมรับสิทธิ

ของพวกเขาในการก่อตั้งและเข้าร่วมสหภาพแรงงาน ซึ่งจะเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของตน ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนการเข้าถึงสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

สิทธิในการนัดหยุดงาน

24. คณะกรรมการกังวลว่า ตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พนักงานของรัฐทุกส่วนจะไม่มีสิทธิในการนัดหยุดงาน (ข้อ 8)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีประกันให้พนักงานของรัฐทุกส่วน ซึ่งไม่ได้ทำหน้าที่ให้บริการที่จำเป็น มีสิทธิที่จะนัดหยุดงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับกติกาและมาตรฐานองค์การแรงงานระหว่างประเทศ คณะกรรมการเชิญชวนให้รัฐภาคีให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 87 ว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคมและการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัว (พ.ศ. 2491)

การเอาเปรียบต่อเด็กในทางเศรษฐกิจและทางเพศ

25. คณะกรรมการกังวลว่าแม้จะมีการใช้มาตรการต่าง ๆ แต่การใช้แรงงานเด็กยังเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในภาคเกษตรกรรม ประมง และเศรษฐกิจนอกระบบ โดยที่เด็กจำนวนมากยังถูกเอารัดเอาเปรียบจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก (ข้อ 10)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีเพิ่มความพยายามเพื่อ

- (ก) บังคับใช้กฎหมายให้เป็นผลห้ามการใช้แรงงานเด็ก และให้ดำเนินคดีต่อผู้ที่ละเมิดกฎหมายดังกล่าว และปรับปรุงระบบการตรวจแรงงานเพื่อสอดส่องและสืบค้นกรณีที่มีการใช้แรงงานเด็ก
- (ข) ปรับปรุงมาตรการช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อคนยากจน ผู้ด้อยโอกาส และครอบครัวที่อยู่ชายขอบ และ
- (ค) จัดการท่องเที่ยวเพื่อมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก โดยกำหนดให้มีและปฏิบัติตามกรอบกำกับดูแลที่เป็นองค์รวม และเพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศและการรณรงค์อุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อให้เห็นผลกระทบด้านลบของการท่องเที่ยวเพื่อมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก

การค้ำมนุษย์

26. ในขณะที่ได้รับทราบถึงมาตรการที่ใช้เพื่อขจัดปัญหาการค้ำมนุษย์ คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับปัญหาการค้ำมนุษย์ที่ยังเกิดขึ้นกับผู้หญิงและเด็ก โดยเป็นการใช้ประโยชน์ในทางเพศและการใช้แรงงานบังคับในรัฐภาคี คณะกรรมการกังวลอย่างยิ่งต่อการที่เจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถจำแนกตัวเหยื่อการค้ามนุษย์ได้อย่างจำกัด (ข้อ 10)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีเพิ่มความพยายามในการป้องกันและแก้ปัญหาค้ำมนุษย์ รวมทั้งผู้หญิงและเด็ก โดยเป็นการใช้ประโยชน์ในทางเพศและการใช้แรงงานบังคับ ทั้งนี้โดยประกันให้มีการอบรมอย่างเพียงพอต่อเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายและหน่วยงานศาล เพื่อให้สามารถจำแนกตัวผู้เป็นเหยื่อได้

ตั้งแต่นั้น ๆ ด้วยเหตุดังกล่าว คณะกรรมการเรียกร้องรัฐภาคีให้ปฏิบัติตามอย่างเต็มที่ต่อข้อเสนอแนะของผู้รายงานพิเศษว่าด้วยการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก ซึ่งระบุไว้ในรายงานที่จัดทำภายหลังการปฏิบัติภารกิจในประเทศไทย (A/HRC/20/18/Add.2)

ที่อยู่อาศัยและมาตรฐานการครองชีพ

27. คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับรายงานว่าร้อยละ 10 ของครัวเรือนในเขตเมือง อาศัยอยู่ในที่อยู่อาศัยอย่างไม่เป็นทางการ พวกเขาเสี่ยงจะถูกไล่ออก และต้องเผชิญกับปัญหาในการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการยังกังวลว่าแม้จำนวนคนยากจนโดยรวมจะลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยคิดเป็นประมาณ ร้อยละ 10.94 ของประชากรทั้งหมด แต่ปัญหานี้ยังคงส่งผลกระทบต่อเด็ก ผู้สูงวัย และผู้ที่อยู่ในชนบท (ข้อ 11)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีคำนึงถึงความเห็นทั่วไปฉบับที่ 4 (2534) เกี่ยวกับสิทธิที่จะได้รับที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอ และฉบับที่ 7 (2540) ว่าด้วยการไล่ออก ให้เพิ่มความพยายามที่จะแก้ปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัย และประกันว่าผู้ซึ่งอาศัยอยู่ในสถานที่อย่างไม่เป็นทางการจะได้รับการคุ้มครองไม่ให้ถูกไล่ออก และสามารถเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน รวมทั้งน้ำและสุขอนามัย ทั้งยังเสนอแนะให้รัฐภาคีใช้มาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อลดความยากจน โดยให้ความใส่ใจเป็นพิเศษต่อบุคคลและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและผู้ชายขอบ รวมทั้งเด็ก ผู้สูงวัย และผู้อยู่ในชนบท คณะกรรมการขอให้รัฐภาคีพิจารณาถึงถ้อยแถลงว่าด้วยความยากจนและกีดกันระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (2544)

สภาพความเป็นอยู่ในห้องกัก

28. คณะกรรมการแสดงข้อกังวลเกี่ยวกับสภาพการดำรงชีวิตที่ต่ำกว่ามาตรฐาน และสภาพแออัดของห้องกัก รวมทั้งห้องกักของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองทั้งหลาย เป็นที่น่ากังวลอย่างยิ่งเกี่ยวกับรายงานที่ระบุว่า ผู้แสวงหาที่พักพิง ผู้ลี้ภัย และผู้เข้าเมือง ต้องเผชิญกับปัญหาทุพโภชนาการและการขาดบริการด้านสุขภาพ การถูกกักตัวเป็นเวลานาน และในบางกรณีถูกกักตัวไว้โดยไม่มีกำหนด (ข้อ 2, 11 และ 12)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคี:

- (ก) เพิ่มความพยายามในการแก้ปัญหาสภาพแออัดของห้องกัก โดยเฉพาะให้ใช้มาตรการอื่นแทนคำสั่งลงโทษโดยการกักตัว
- (ข) ประกันให้มีการกักตัวผู้แสวงหาที่พักพิง ผู้ลี้ภัย และผู้เข้าเมืองไว้ได้เฉพาะเมื่อมีความจำเป็นอย่างยิ่ง และระยะเวลาการกักตัวต้องให้มีระยะเวลาสั้นสุด และ
- (ค) ประกันให้ศูนย์กักตัวมีสภาพการดำรงชีพที่เหมาะสม สามารถเข้าถึงการดูแลสุขภาพทั้งสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ แก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการโดยจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม ทั้งนี้โดยอาจร่วมมือและรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

สิทธิด้านสุขภาพ

29. คณะกรรมการได้รับแจ้งถึงความสำเร็จของรัฐภาคีในการทำโครงการหลักประกันสุขภาพตั้งแต่ปี 2545 อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกังวลว่า โครงการดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมบุคคลและกลุ่มที่ด้อยโอกาสและชายขอบทั้งหมด โดยเฉพาะผู้พิการและผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบท ทั้งยังมีข้อกังวลเพิ่มเติมว่า ผู้ไร้สัญชาติ ผู้เข้าเมือง

ผู้แสวงหาที่พักพิง และผู้ลี้ภัย ยังเผชิญกับอุปสรรคที่ขัดขวางการเข้าถึงบริการสุขภาพขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการยังกังวลว่าคุณภาพของบริการด้านสุขภาพได้รับผลกระทบอย่างมาก เนื่องจากสภาพที่แออัดของโรงพยาบาลในชนบท ตามที่ระบุไว้โดยรัฐภาคี (ข้อ 12)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีเพิ่มความพยายามเพื่อแก้ไขอุปสรรคซึ่งขัดขวางการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ โดยเฉพาะสำหรับบุคคลและกลุ่มที่ด้อยโอกาสและอยู่ชายขอบ และประกันให้มีบริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพ

สุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์

30. คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับอัตราการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นและการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งมีสัดส่วนสูงมาก ในขณะที่วัยรุ่นสามารถเข้าถึงการให้ความรู้และบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ได้อย่างจำกัด (ข้อ 12)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีใช้มาตรการป้องกันเพื่อแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นและการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งมีสัดส่วนสูงมาก ให้ปรับปรุงโครงการให้ความรู้ด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ให้มีความเหมาะสมด้านอายุสำหรับทั้งเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง และประกันการเข้าถึง การมีอยู่ และระดับราคาที่เหมาะสมของบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์

มลพิษและการดูแลสุขภาพ

31. คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับความบกพร่องในการปฏิบัติตามระเบียบเพื่อควบคุมคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมและการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมเพื่อป้องกันอันตรายต่าง ๆ (ข้อ 12)

คณะกรรมการเตือนรัฐภาคีถึงพันธกรณีตามข้อ 12 ย่อหน้า 2 (b) ของกติกา และเสนอแนะให้รัฐภาคีดำเนินการอย่างรอบด้านเพื่อกำกับดูแลการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และประกันให้มีการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน

การเข้าถึงบริการด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลของผู้ใช้ยา

32. คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับผลกระทบด้านลบของศูนย์บังคับบำบัดและศูนย์กักตัวที่มีต่อสุขภาพของผู้ใช้ยาเสพติด รวมทั้งการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ และไวรัสตับอักเสบบีที่เพิ่มขึ้น และความไม่ต้องการที่จะได้รับการรักษาพยาบาลของผู้ใช้ยา (ข้อ 12)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีให้นำแนวทางสิทธิมนุษยชนและแนวทางที่อยู่บนพื้นฐานการพิสูจน์ด้วยข้อมูลมาใช้เพื่อแก้ปัญหาการใช้ยาเสพติด ทั้งนี้ให้รวมถึงมาตรการป้องกัน โครงการลดอันตราย และการให้การดูแลด้านสุขภาพ การสนับสนุนด้านจิตใจและการฟื้นฟูเยียวยาอย่างเหมาะสม

สิทธิด้านการศึกษา

33. คณะกรรมการได้รับทราบข้อมูลว่ามีโครงการให้การศึกษาฟรีสำหรับบุคคลทุกคนเป็นระยะเวลา 15 ปี ตั้งแต่ปี 2552 อย่างไรก็ดี คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาโดยรวมที่ค่อนข้างต่ำ อัตราเด็กออกจากโรงเรียนมัธยมปลายที่ค่อนข้างสูง และอุปสรรคการเข้าถึงการศึกษาสำหรับประชากรบางกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเด็กพิการ กลุ่มชาติพันธุ์ และเด็กในชนบท รวมทั้งเด็กเร่ร่อน ลูกหลานของผู้แสวงหาที่พักพิง ผู้ลี้ภัย และผู้เข้าเมือง คณะกรรมการยังกังวลว่า แม้จะมีการทำโครงการนำร่อง แต่โอกาสที่กลุ่มชาติพันธุ์จะเข้าถึงการศึกษาแบบสองภาษายังคงมีอยู่จำกัดมากในรัฐภาคี (ข้อ 13 และ 14)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีเพิ่มความพยายามเพื่อประกันว่า เด็กทุกคนในเขตอำนาจศาลของตนสามารถเข้าถึงการศึกษาขั้นมูลฐานได้อย่างเป็นผล รัฐภาคีควรแก้ปัญหาการออกจากโรงเรียนของเด็กและปรับปรุงคุณภาพโดยรวมของการศึกษา ทั้งนี้โดยประกันให้มีการฝึกอบรมครูเป็นอย่างดีและมีคุณสมบัติเหมาะสม คณะกรรมการสนับสนุนให้รัฐภาคีเพิ่มความพยายามจัดการศึกษาแบบสองภาษาตั้งแต่ในชั้นประถม และให้สนับสนุนโครงการการศึกษาระดับชุมชนที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นให้กับโครงการเหล่านี้

สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนใต้

34. คณะกรรมการแสดงข้อกังวลเกี่ยวกับรายงานการโจมตีทำร้ายครูและโรงเรียน รวมทั้งบุคลากรทางการแพทย์ในจังหวัดชายแดนใต้ ทั้งยังได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างต่อเนื่อง และกังวลต่อผลกระทบด้านลบที่มีต่อการเข้าถึงอย่างเต็มที่ซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ข้อ 12, 13 และ 14)

คณะกรรมการแนะนำให้รัฐภาคีนำมาตราการทั้งปวงที่จำเป็นมาใช้ เพื่อประกันให้สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนใต้ ไม่ส่งผลกระทบต่อสิทธิที่กำหนดไว้ในกติกาฯ โดยเฉพาะควรประกันให้โรงเรียน ครู และบุคลากรทางการแพทย์ได้รับการคุ้มครองอย่างเพียงพอ ไม่ให้ได้รับอันตรายจากการโจมตี และประกันให้ทุกคนเข้าถึงการศึกษาและบริการสุขภาพที่เพียงพอ

สิทธิทางวัฒนธรรม

35. คณะกรรมการกังวลเกี่ยวกับผลกระทบด้านลบของการตีความเกินกว่าเหตุของกฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเข้าร่วมในการแสดงออกทางวัฒนธรรมของบุคคลทุกคน (ข้อ 4 และ 15)

คณะกรรมการขอให้รัฐภาคีสนใจเกี่ยวกับความเห็นทั่วไปฉบับที่ 21 (2552) เกี่ยวกับสิทธิของบุคคลทุกคนในการแสดงออกทางวัฒนธรรม และเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายฉบับนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและไม่คลุมเครือว่าการกระทำแบบใดเป็นสิ่งต้องห้าม และการกำหนดบทลงโทษต้องมีสัดส่วนที่เหมาะสมอย่างยิ่งต่ออันตรายที่เกิดขึ้น

ง. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

36. คณะกรรมการสนับสนุนให้รัฐภาคีให้สัตยาบันรับรองพิธีสารเลือกรับของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

37. คณะกรรมการเชิญชวนให้รัฐภาคีเพิ่มความร่วมมือมากขึ้นในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเป็นความร่วมมือกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ องค์กรชำนาญพิเศษ และโครงการต่าง ๆ ขององค์การสหประชาชาติ

38. คณะกรรมการร้องขอให้รัฐภาคีเผยแพร่ข้อสังเกตเชิงสรุปฉบับนี้อย่างกว้างขวางในทุกระดับของสังคม โดยเฉพาะในบรรดาสมาชิกรัฐสภา เจ้าพนักงานของรัฐ ศาล และประชาชนโดยทั่วไป และแจ้งให้คณะกรรมการทราบในรายงานฉบับหน้าว่ามีการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเหล่านี้อย่างไร ทั้งยังสนับสนุนให้รัฐภาคีร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนและภาคประชาสังคมในกระบวนการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในข้อสังเกตเชิงสรุปฉบับนี้ ก่อนจะถึงกำหนดส่งรายงานตามระยะฉบับต่อไป

39. คณะกรรมการร้องขอให้รัฐภาคีส่งมอบรายงานตามระยะฉบับที่สามภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2563 และสนับสนุนให้รัฐภาคีแก้ไขเพิ่มเติมเอกสารหลักของรายงานประเทศ (Common Core Document) เพื่อให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติในการจัดทำรายงานตามสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ (HRI/GEN/2/Rev.6, chap. I) คณะกรรมการยังสนับสนุนให้รัฐภาคีดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อมูลในทุกประเด็นซึ่งเกี่ยวข้องกับกติกานี้